

Felles uttalelse om fortsatt trafikk- og sykkelopplæring i skolen

Vi viser til skisse til nye læreplaner i grunnskolen som er lagt ut for innspill med frist 14. november 2018.

I lys av at det satses på sykkel og gange over hele landet, reagerer vi på at trafikk- og sykkelopplæring ikke er omtalt i skissen, og at gjeldende kompetansemål relevante for trafikk- og sykkelopplæring er fjernet (boks 1). Dette er ikke i tråd med aktuelle politiske føringer og stortingsvedtak (boks 2).

Trygg ferdsel og aktiviteter i nærmiljø omtales som en viktig del av skolens ansvar, og vi mener at trafikk- og sykkelopplæring har en naturlig plass i kroppsøvfingsfaget. Trafikkforståelse er tverrfaglig og dermed også naturlig å integrere i andre fag, herunder KRLE, samfunnsfag og naturfag. I tillegg kan trafikkforståelse knyttes opp mot de tverrgående temaene folkehelse og livsmestring og bærekraft og utvikling.

Vi bidrar gjerne med innspill til utvikling av nye kompetansemål frem mot vårens høring!

Nasjonalt senter
for mat, helse og
fysisk aktivitet

1

TRAFIKK- OG SYKKELOPPLÆRING I GJELDENDE LÆREPLANER

- Følge trafikkregler for fotgjengere og syklister (kroppsøving innen 4. trinn)
- Praktisere trygg bruk av sykkel som fremkomstmiddel (kroppsøving innen 7. trinn)
- Gjøre greie for hvordan trafikksikkerhetsutstyr hindrer og minsker skader ved uhell og ulykker (naturfag innen 10. trinn).

2

AKTUELLE POLITISKE FØRINGER OG VEDTAK

- Stortinget har vedtatt å styrke kompetansen om trafikk i barnehage og skole, jf. Innst. S 193 (2016-2017), anmodningsvedtak 505.
- Regjeringen vil styrke kompetansen om trafikksikkerhet i barnehage og skole, jf. Meld. St. 33 Nasjonal transportplan 2018-2029, Barnas transportplan.
- Myndighetene har omtalt opplæring av barn og unge som et særlig viktig forebyggende tiltak i trafikksikkerhetsarbeidet, og barnehage og skole som viktige fellesarenaer for det enkelte barns læring og utvikling, jf. Meld. St. 40 (2015-2016).
- Nullvisjonen for drepte og hardt skadde i veitrafikken er bredt politisk forankret, jf. Meld. St. 33 (2016-2017) Nasjonal transportplan 2018-2029.
- Regjeringen vil legge til rette for at 8 av 10 barn skal gå eller sykle til skolen og styrke trafikksikkerheten for barn og unge, jf. Meld. St. 33 (2016-2017) Nasjonal transportplan 2018-2029, Barnas transportplan.

Begrunnelser for at skolen må ta ansvar for trafikk- og sykkelopplæring

1. Trygg ferdsel og trafikkforståelse er et samfunnsansvar

I hele landet planlegges det for at flere skal sykle og gå, både til og fra skolen og ellers. Dette er bra for folkehelse, miljø og trafikkavvikling. Samtidig vil vi få mange flere skader og ulykker, hvis vi ikke gjør noe. Bedre fysisk tilrettelegging er ikke nok. Vi må også sikre trygg ferdsel og god trafikkforståelse. Grunnlaget for dette legges i barneårene.

2. På skolen når alle barn

Foreldre har selvsagt hovedansvaret for egne barns sikkerhet og trafikkforståelse. Men kompetanse og innsats varierer, og skolen er en viktig fellesarena for læring. Her når vi alle barna.

3. Det må være kontinuitet og progresjon i opplæringen

Ny rammeplan for barnehagen setter krav til at barna skal lære å «ferdes trygt». Mange barnehager gjør en stor innsats i å utvikle barnas trafikkforståelse, både gjennom inne- og uteaktiviteter. Når barna etter hvert begynner på skolen, bør det være en sammenheng mellom fundamentet som er lagt i barnehagen, slik at vi sikrer kontinuitet og progresjon i opplæringen.

4. Det er i skolens interesse med færre skader på skolevei

Heldigvis er de alvorlige trafikkulykkene blant barn kraftig redusert, men fortsatt skader mange seg, også på skoleveien. Vi mangler nasjonale tall, men ifølge en rapport fra Helsedirektoratet fikk 318 barn behandling bare på Oslo skadelegevakt i 2015 for skader som skjedde på vei til eller fra skolen. Skoleeier har et forskriftsfestet ansvar for elevenes sikkerhet både i skoletiden og på skoleveien. Det bør derfor være i skolens interesse å bidra til at elevene har god trafikkforståelse.

5. Skolen har god tilgang på læringsressurser

Organisasjoner som bidrar med ressurser til skolens trafikk- og sykkelopplæring:

› **Trygg Trafikk** har et samfunnsansvar for trafikkopplæring av barn og unge, og mottar en årlig bevilgning over Samferdselsdepartementets budsjett for å ivareta dette ansvaret. Organisasjonen har gjennom mange tiår utviklet læringsressurser tilpasset skolens verdigrunnlag, læreplaner og kompetansemål, og holder kurs for lærere og studenter.

› **NAF, Syklistenes Landsforening og Norges Cykleforbund** tilbyr tilrettelegging og stimuleringstiltak for mer sykling, ferdighetstrening og god sykkelkultur i skolen. Syklistenes Landsforening har hatt SMART-Camps i samarbeid med Ungt Entreprenørskap.

› **Autoriserte Trafikkskolers Landsforbund (ATL)** har et samfunnsoppdrag hva angår trafikal kompetanse og trafikkopplæring. Allerede i 10. klasse er elevene i kontakt med våre medlemsskoler i forbindelse med Trafikalt grunnkurs; et kurs som har til hensikt å videreutvikle elevenes forståelse av trafikksystemet.

› **Norges Lastebileier-Forbund (NLF)** reiser rundt på barneskoler med trafikk sikkerhetskampanjen "Venner på veien" rettet mot barn i 1. og 2. klasse. Målet er å lære barna mer om hvordan de skal forholde seg til store lastebiler i trafikken.

› **Ung i trafikken** driver den landsomfattende konkurransen «Death trip» hvor elever i videregående skole engasjeres til å lage holdningskampanjer mot ruskjøring.

Pågående prosjekter som skal bidra til trafikkforståelse og trygg ferdsel rundt skolene:

Sykkeldyktig.no

Er en ny portal under utvikling. Målet er å samle alle relevante opplæringsressurser relevante for skolene etter modell fra svømmedyktig.no. Prosjektet ble i 2018 tildelt midler fra Samferdselsdepartementet. Bak prosjektet står NAF, Syklistenes landsforening, Norges Cykleforbund og Trygg Trafikk. Utdanningsdirektoratet er velkommen til å bidra inn i dette viktige arbeidet i året som kommer.

Hjertesone

Er en felles dugnad for trygg skolevei, flere elever som sykler og går, bedre helse og miljø. Mange skoler rundt om i landet har tatt tenkningen i bruk, og tankegangen sprer seg. Bak dugnaden står Statens vegvesen, Helsedirektoratet, Foreldreutvalget for grunnopplæringen, Miljøagentene, Syklistenes landsforening og Trygg Trafikk. Også i dette arbeidet er Utdanningsdirektoratet velkommen til å bidra inn i fremtiden.